

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертації Никоненко Оксани Анатоліївни на тему:
«Організаційно-економічні засади формування системи продовольчої
безпеки України в умовах глобалізації»
поданої на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 051 «Економіка»
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»**

За підсумками аналізу дисертаційної роботи Никоненко Оксани Анатоліївни, ознайомлення з науковими публікаціями, що відображають ключові результати її дослідження, а також на основі обговорення на фаховому науковому семінарі, було встановлено наступне:

1. Актуальність теми дисертації. У ХХІ столітті забезпечення продовольчої безпеки стало стратегічним завданням як для окремих держав, так і для міжнародного співтовариства загалом. Світова спільнота стикається зі зростаючими викликами, серед яких особливе місце займають глобалізація, кліматичні зміни, політична нестабільність, пандемії, воєнні конфлікти та інші форс-мажорні обставини, що порушують функціонування аграрних і продовольчих ринків. В умовах таких трансформацій продовольча безпека перестає бути лише елементом соціальної політики, набуваючи ознак міждисциплінарного феномену, що охоплює економічну, організаційну, екологічну та геополітичну складові.

Для України проблема формування ефективної системи продовольчої безпеки є критичною не лише з огляду на забезпечення власного населення якісними продуктами харчування, а й через її значущу роль у глобальному агропродовольчому балансі. Водночас країна стикається з багатьма внутрішніми викликами: руйнуванням сільськогосподарської інфраструктури внаслідок військової агресії, переміщенням населення, скороченням посівних площ, окупації частини територій, закриттям більшості портів, зниженням платоспроможності населення, порушенням логістичних ланцюгів та зростанням соціальної напруги в окремих регіонах. Ці фактори вимагають системного переосмислення підходів до управління продовольчою безпекою на національному рівні.

Наукове обґрунтування організаційно-економічних засад формування ефективної, стійкої та інклюзивної системи продовольчої безпеки є особливо актуальним у період воєнного та повоєнного відновлення, коли країна потребує нових підходів до державної підтримки аграрного сектору, раціонального використання земельних і трудових ресурсів, розвитку логістичної інфраструктури, забезпечення продовольчої справедливості та зменшення залежності від імпорту. У цих умовах важливого значення набувають питання підвищення ефективності державної підтримки аграрного сектору, раціонального використання земельного, трудового та фінансового потенціалу, модернізації інфраструктури зберігання і транспортування продукції. Крім того, важливими завданнями є забезпечення продовольчої

справедливості для всіх верств населення, створення умов для самозабезпечення стратегічними продуктами та поступове скорочення критичної залежності від імпортного постачання.

Таким чином, дослідження цієї теми є вкрай важливим як у теоретичному, так і в практичному контексті, яке сприятиме формуванню нової парадигми державного управління продовольчою безпекою, розробці ефективного організаційно-економічного механізму, здатного забезпечити сталий розвиток продовольчої системи України в умовах постійних глобальних викликів і загроз.

2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри. Тема дисертаційного дослідження є складовою плану науково-дослідної роботи Білоцерківського національного аграрного університету, зокрема науково-дослідної теми: «Формування системи продовольчого забезпечення населення в контексті повоєнного відродження економіки України» (державний реєстраційний номер 0123U104509), в межах якого проведено оцінювання стану забезпечення населення основними продуктами харчування в умовах воєнного стану.

3. Наукова новизна одержаних результатів досліджень. Серед ключових результатів, отриманих здобувачкою Никоненко О.А., варто виділити такі:

удосконалено:

- теоретичну модель національної системи продовольчої безпеки, яка включає базові структурні елементи (мету, завдання, суб'єкти, об'єкти, інструменти реалізації, алгоритм функціонування), їх змістове наповнення та взаємозалежність, що формує цілісну архітектуру продовольчої безпеки на рівні окремих господарських одиниць (мікрорівень) та економіки в цілому (макрорівень);

- структуру інформаційно-аналітичної системи моніторингу продовольчої безпеки, сформовану з урахуванням національних індикаторів, гармонізованих із міжнародними вимогами, упорядкуванням джерел інформації та застосуванням засобів стратегічного планування, що у сукупності забезпечує можливість формування узагальненої кількісної оцінки поточного стану продовольчої безпеки, виявлення потенційних ризиків і розробки обґрунтованих управлінських рішень для її зміцнення на державному рівні;

- інституційну модель забезпечення продовольчої безпеки держави, яка передбачає функціонування територіальних центрів на рівні громад з метою стимулювання самозабезпечення населення продуктами харчування шляхом активізації розвитку формальної та неформальної сільськогосподарської кооперації як ефективної організаційної форми для виробництва, переробки та розподілу аграрної продукції.

набули подальшого розвитку:

- інтерпретація продовольчої безпеки держави як такого соціально-економічного стану, за якого населення має стабільний доступ до якісних і доступних харчових продуктів, що забезпечує належний рівень життя,

запобігає проявам недоїдання, стимулює розвиток інновацій у сфері продовольства, спрямованих на нарощування внутрішнього виробництва, зміцнення національної продовольчої автономії та підтримання макроекономічної рівноваги;

- методичні підходи до оцінювання ефективності організаційно-економічних заходів впливу на стан аграрного сектору, з урахуванням наявних структурних дисбалансів і недостатніх обсягів виробництва ключових видів продовольства, що не досягають установлених порогових рівнів та обумовлюють зростання залежності від імпорту агропродовольчої продукції;

- концептуальні засади аналізу рівня забезпечення населення України продовольством із виокремленням ключових чинників його формування, зокрема рівня доходів домогосподарств, обсягу витрат на продукти харчування, особливостей споживчої культури, наявності особистих селянських господарств, а також ступеня впливу негативних соціально-політичних процесів у країні;

- підходи до реалізації державної підтримки продовольчої безпеки, особливо в умовах дії воєнного стану, що передбачають забезпечення населення харчовими продуктами в необхідних обсягах і за доступними цінами за рахунок продукції вітчизняного виробництва, створення ефективної системи продовольчого забезпечення для внутрішньо переміщених осіб, а також сприяння самозабезпеченню громад через стимулювання розвитку особистих селянських господарств на місцевому рівні;

- рекомендації щодо формування стратегії продовольчої безпеки України на основі інвестиційно-інтеграційного підходу, які передбачають: збільшення виробництва яловичини шляхом відновлення спеціалізованого м'ясного скотарства на основі механізмів державно-приватного партнерства; створення умов для адаптації сільськогосподарських виробників до кліматичних змін через реалізацію спеціально розробленої «Програми адаптації суб'єктів підприємницької діяльності в сфері аграрного бізнесу до зміни клімату»; впровадження пріоритетного постачання продуктів харчування для закладів, що фінансуються з державного та місцевих бюджетів, продукцією місцевих агровиробників шляхом внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі» з орієнтацією на інноваційні підходи до адресної продовольчої підтримки.

4. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, результатів, висновків і рекомендацій. Здобувачка обґрунтувала мету дослідження як розроблення теоретичних положень, методичних підходів і прикладних рекомендацій щодо формування національної системи продовольчої безпеки в умовах глобалізації. Проведене дослідження вирізняється високим рівнем науково-методичної обґрунтованості. Поставлена мета досягнута в повному обсязі, а отримані результати узгоджуються з визначеними завданнями та ґрунтуються на всебічному аналізі сучасного стану і специфіки формування

системи продовольчої безпеки в умовах повоєнного відновлення економіки держави.

Для досягнення поставлених завдань у дослідженні застосовано загальнонаукові та спеціальні методи: абстрактно-логічний – для систематизації та узагальнення теоретичних засад продовольчої безпеки; теоретико-дедуктивний і емпіричний – для ретельного і всебічного аналізу предмета дослідження; методи системного аналізу та узагальнення – для оцінки сучасного стану державного регулювання аграрного сектору й рівня продовольчої безпеки національної економіки; економіко-статистичний – для дослідження продовольчої безпеки на основі оцінки в натуральних і вартісних показниках; математичне моделювання – для розробки стратегічних напрямів розвитку системи продовольчої безпеки; графічний метод – для візуалізації результатів дослідження.

Наукові положення, викладені в дисертації, вирізняються логічною послідовністю, переконливістю та належним рівнем наукового обґрунтування, а також пройшли достатню апробацію. Висновки мають чіткий зв'язок з результатами досліджень, самостійно проведених здобувачкою, і підтверджуються розрахунковими, табличними та графічними матеріалами, а також результатами статистичної обробки даних, наведеними в роботі. Отримані результати, сформульовані висновки та запропоновані рекомендації вирізняються науковою новизною й ґрунтуються на системному та обґрунтованому підході до розв'язання актуальних теоретичних і прикладних проблем.

Інформаційна база дисертаційного дослідження сформована на основі офіційної статистики Міністерства аграрної політики та продовольства України, даних Державної служби статистики, аналітичних та прогнозних матеріалів державних і міжнародних організацій, наукових публікацій у фахових виданнях, монографій, матеріалів конференцій різного рівня, а також авторських розрахунків, виконаних на підставі достовірних офіційних джерел. Використання ресурсів мережі Інтернет забезпечило підвищенню репрезентативності отриманих даних, обґрунтованості висновків і достовірності сформульованих практичних рекомендацій.

Отримані авторкою дисертації наукові положення, висновки та рекомендації є достовірними, новими та належним чином кількісно та якісно науково обґрунтованими.

5. Практичне значення отриманих результатів і ступінь їх використання. Практична цінність одержаних результатів полягає в розробленні системи заходів, спрямованих на стимулювання розвитку аграрного сектору та формування організаційно-економічного підґрунтя для забезпечення продовольчої безпеки України в умовах глобалізаційних трансформацій.

Результати дисертаційного дослідження, щодо формування продовольчих резервів на рівні територіальних громад були обговорені та взяті до уваги на сесії Іллінецької територіальної громади (довідка № 08/02-21 від 24.02.2025 р.).

Методичні підходи щодо оцінки стану продовольчої безпеки були використані в практичній діяльності консалтингової агенції «Укراгроконсалт» (довідка № 29/2/25 від 17.02.2025 р.).

Основні положення дисертаційного дослідження були використані в навчальному процесі Білоцерківського національного аграрного університету при викладанні дисциплін «Концептуальні засади сталого розвитку», «Стратегія сталого розвитку» та «Мікро- та макроекономіка» (довідка № 01-12/54 від 25.02.2025 р.).

6. Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих наукових працях. Основні положення та результати дослідження висвітлено у 12 наукових працях загальним обсягом 2,1 друкованих аркушів, серед яких: 6 статей у фахових наукових виданнях, 1 стаття у періодичному науковому виданні, проіндексовано у базі даних Scopus, 1 публікація у науковому виданні іноземних країн, а також 4 публікацій, підготовлених на основі доповідей на наукових конференціях.

Дисертаційна робота являє собою цілісне і завершене наукове дослідження. Основні наукові положення, висновки та рекомендації, винесені на захист, отримані здобувачкою самостійно та висвітлені у її наукових публікаціях. У працях, опублікованих у співавторстві, представлено лише ті ідеї та положення, які є результатом особистих дослідницьких напрацювань авторки.

Статті, що опубліковані у наукових фахових виданнях України:

1. Никоненко О.А. Методичне забезпечення формування продовольчої безпеки України. *Агросвіт*. 2022. № 9-10. С. 86–92. DOI: 10.32702/2306-6792.2022.9-10.86 (0,34 д.а).

2. Никоненко О.А. Методичні підходи до оцінки індикаторів продовольчої безпеки України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. № 9-10. С. 77–83. DOI: 10.32702/2306-6814.2022.9-10.77 (0,33 д.а).

3. Никоненко О.А. Теоретичні засади формування продовольчої безпеки України. *Економіка та держава*. 2022. № 5. С. 121–125. DOI: 10.32702/2306-6806.2022.5.121 (0,33 д.а).

4. Присяжнюк Н.М., Никоненко О.А., Корінець Р.Я., Перерва Г.Л. «Сади перемоги» – інструмент активізації населення задля посилення продовольчої безпеки. *Сталий розвиток економіки*. 2024. № 2 (49). С. 319–324. DOI: 10.32782/2308-1988-2024-49-51 (0,33 д.а., особистий внесок здобувача (0,19 д.а.): проаналізовано сучасний стан продовольчого забезпечення сільського населення).

5. Мельник Л.М., Кепко В.М., Никоненко О.А. Державна агропродовольча політика в контексті продовольчої безпеки країни: зарубіжний досвід та виклики для України. *Економічний дискурс*. 2024. Вип. 1-2. С. 35–43. DOI: 10.36742/2410-0919-2024-1-4 (0,35 д.а., особистий внесок здобувача (0,16 д.а.): проаналізовано методи державного регулювання продовольчого забезпечення населення в провідних країнах світу).

6. Шуст О.А., Никоненко О.А., Присяжнюк Н.М., Ципа Н. Проблеми продовольчого забезпечення населення України в умовах воєнного стану.

Інноваційна економіка. 2024. Вип. 2 (98). С. 62–70. DOI: 10.37332/2309-1533.2024.2.8 (0,35 д.а., особистий внесок здобувача (0,11 д.а.): проаналізовано стан самозабезпечення населення в умовах воєнного стану).

Статті у періодичних наукових виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus:

7. Yushin S., Pokhylenko N., Nepochatenko A., Sliesar T., Nikonenko O. Ensuring Food Security of Ukraine in the Conditions of Globalization Dimensions. *Review of Economics and Finance*, 2022. Vol. 20, No. 1, p.424-438, DOI: <https://doi.org/10.55365/1923.x2022.20.50> (0,41 д.а, особистий внесок здобувача (0,21 д.а.): здійснено оцінку продовольчого забезпечення населення України в умовах військової агресії рф проти України).

Публікації у наукових виданнях іноземних країн:

8. Shust O., Czipa N., Nykonenko O. Organizational and economic transformation of the agricultural sector in the post – war period of economic development of Ukraine. *Economics, Finance and Management Review*. 2024. Issue 2 (18). P. 14–23. DOI: 10.36690/2674-5208-2024-2-14-23 (0,39 д.а., особистий внесок здобувача (0,12 д.а.): проаналізовано сучасний стан виробництва сільськогосподарської продукції та продовольства в Україні).

Матеріали науково-практичних конференцій:

9. Никоненко О.А. Формування продовольчої безпеки в умовах воєнного стану. Сільське господарство в умовах глобальних викликів: стратегічні пріоритети та загрози: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Біла Церква, 6-7 жовтня 2022 р.). – Біла Церква: БНАУ, 2022. С. 82–84 (0,11 д.а.).

10. Слободенюк О.І., Никоненко О.А. Методичні підходи до формування системи моніторингу продовольчої безпеки України: матеріали XIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Дніпро, 27-28 жовтня 2022 р.). – Дніпро: ДДАЕУ, 2022. С. 260–263 (0,12 д.а., особистий внесок здобувача (0,08 д.а.): здійснено оцінку існуючої системи моніторингу продовольчої безпеки в Україні).

11. Никоненко О.А., Михайлюк О.О. Зовнішньо-економічна діяльність України: сучасні проблеми. Молодь – аграрній науці і виробництву: інноваційні пріоритети у розвитку економіки та менеджменту: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти (Біла Церква, 14 квітня 2023 р.). – Біла Церква: БНАУ, 2023. С. 123–124 (0,11 д.а., особистий внесок здобувача (0,05 д.а.): розкрито роль вітчизняних сільськогосподарських товаровиробників у забезпеченні глобальної продовольчої безпеки).

12. Никоненко О.А., Белозьорова О.О. Відновлення економіки України в повоєнний період. Молодь – аграрній науці і виробництву: інноваційні пріоритети у розвитку економіки та менеджменту: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти (Біла Церква, 24 квітня 2024 р.). – Біла Церква: БНАУ, 2024. С. 13–14 (0,10 д.а., особистий внесок здобувача (0,07 д.а.): запропоновано шляхи відновлення виробництва

основних видів сільськогосподарської продукції в повоєнний період відродження економіки країни).

7. Апробація результатів дисертації. Апробація основних положень і результатів дисертаційного дослідження здійснювалася шляхом їх представлення на 4 наукових конференціях: Міжнародній науково-практичній конференції (м. Біла Церква, 6-7 жовтня 2022 р.), XIII Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції (м. Дніпро, 27-28 жовтня 2022 р.), Всеукраїнській науково-практичній конференції здобувачів вищої освіти (м. Біла Церква, 14 квітня 2023 р.) та Всеукраїнській науково-практичній конференції здобувачів вищої освіти (м. Біла Церква, 24 квітня 2024 р.).

8. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації. У цілому, високо оцінюючи наукову та практичну цінність результатів, отриманих дисертанткою в межах виконаного дослідження, доцільно звернути увагу на окремі дискусійні аспекти роботи, висловити деякі зауваження і сформулювати побажання, зокрема:

1. В якості новизни запропоновано запровадження пріоритетного постачання продовольства закладам харчування за рахунок місцевих сільськогосподарських товаровиробників через зміну положень Закону України «Про публічні закупівлі» (підрозділ 3.2), що викликає низку дискусійних питань. З одного боку, така ініціатива може стимулювати розвиток локального агровиробництва та підвищити продовольчу безпеку громад. З іншого боку, виникає ризик обмеження конкуренції, що може призвести до зростання цін, зниження якості продукції або ускладнення процедур закупівель, особливо в умовах обмеженої пропозиції в окремих регіонах.

2. В підрозділі 1.1. автор на високому професійному рівні розкриває теоретичні засади функціонування системи продовольчої безпеки, що свідчить про глибоке розуміння основних положень економічної теорії. Проте, поза увагою дисертантки залишилися теорія кризово-адаптивної продовольчої безпеки, що найбільш характерна для країн, на території яких відбуваються військові дії.

3. У підрозділі 1.3 представлено особливості оцінки продовольчої безпеки в умовах війни, однак недостатньо враховано динамічність воєнного середовища та територіальну нерівномірність доступу до продовольства, що знижує точність загальнодержавних індикаторів (додаток Б.2). Оцінка переважно спирається на середні статистичні показники, які не відображають критичних ситуацій у постраждалих регіонах або серед внутрішньо переміщених осіб. Також варто доповнити групи оцінки індикаторів продовольчої безпеки оперативним моніторингом, аналізом гуманітарного навантаження на регіони, рівнем інституційної спроможності громад і стійкості логістичних ланцюгів продовольчого забезпечення.

4. У підрозділі 2.1 при висвітленні ролі особистих селянських господарств у процесі самозабезпечення населення продовольством недостатньо акцентовано на їх обмежених виробничих можливостях,

низькому рівні механізації, обмеженому доступі до ресурсів і ринків збуту, що знижує їхню ефективність у забезпеченні продовольчої безпеки в масштабах громади або регіону. Також не повною мірою розкрито потенціал інтеграції цих господарств у локальні продовольчі системи через розвиток кооперації, участь у державних програмах підтримки та залучення до публічних закупівель.

5. Як свідчить зміст підрозділу 2.3, візуалізованому в додатку Л.1, державна підтримка у сфері продовольчої безпеки в основному була зосереджена на забезпеченні функціонування сільськогосподарських підприємств як ключових виробників аграрної продукції. Такий підхід, хоча й важливий, залишає поза належною увагою питання кінцевого споживача, особливо вразливих категорій населення. У зв'язку з цим доцільним є проведення ґрунтовної оцінки ефективності як державної, так і регіональної підтримки, спрямованої безпосередньо на забезпечення продовольчої доступності для внутрішньо переміщених осіб та інших соціально незахищених груп.

6. У підрозділі 3.1 представлено авторську Програму адаптації суб'єктів підприємницької діяльності в аграрному секторі до змін клімату, що позиціонується як один із елементів наукової новизни дослідження. Разом із тим, на нашу думку, необхідним є більш детальне обґрунтування відмінностей цієї програми порівняно з аналогічними адаптаційними моделями, що впроваджуються у провідних країнах світу. Це дозволило б чіткіше окреслити її унікальність, інноваційні підходи, врахування національних агрокліматичних особливостей і потенціал до впровадження в умовах української аграрної економіки у період кліматичних і геополітичних викликів.

7. У додатку А 5 запропонована модель продовольчої безпеки України в умовах війни для умов воєнного часу, потребує уточнення в частині механізмів координації між центральною владою та територіальними громадами, оскільки в умовах децентралізації ефективність реалізації заходів забезпечення продовольством значною мірою залежить від оперативності рішень на місцях. Також модель доцільно доповнити елементами цифрового моніторингу та системою раннього попередження продовольчих загроз, які забезпечать своєчасне реагування на зміни ситуації.

8. У поданому переліку джерел інформації для оцінки продовольчої безпеки України не повною мірою враховано необхідність інтеграції альтернативних і оперативних джерел даних, зокрема інформації від гуманітарних організацій, громадських ініціатив, цифрових платформ моніторингу та супутникових спостережень (додаток Б.1). Також недостатньо розкрито питання достовірності та верифікації даних, що надходять у період воєнного стану, коли доступ до окремих регіонів обмежений або відсутній. Крім того, доцільно розширити типологію даних, включивши не лише кількісні, а й якісні показники, що відображають рівень харчової вразливості населення, зміни споживчих звичок та доступність базових продуктів у конкретних локаціях.

9. У додатку М.1 здійснено аналіз сценарного прогнозу щодо виробництва та споживання яловичини в Україні. Проте, доцільним є розширення цього підходу шляхом детальнішого розгляду умов реалізації як песимістичного, так і оптимістичного сценаріїв з урахуванням відмінностей у потенціалі та стратегіях розвитку м'ясного скотарства в господарствах корпоративного сектору та в особистих селянських господарствах. Такий аналіз дозволить глибше оцінити ризики та можливості стабілізації виробництва яловичини в умовах війни, враховуючи різний рівень ресурсного забезпечення, доступу до ринків і державної підтримки в зазначених формах господарювання.

10. Авторська пропозиція щодо створення системи моніторингу продовольчої безпеки є актуальною та своєчасною, однак потребує дискусії щодо її практичної реалізації в умовах обмежених ресурсів та фрагментованості інформаційних баз (додаток Р.4). Важливо визначити, які саме інституції мають координувати цю систему, щоб уникнути дублювання функцій та забезпечити оперативність прийняття рішень. Крім того, залишається відкритим питання інтеграції запропонованої системи з уже наявними інструментами статистичного спостереження та реагування в аграрному секторі.

Зроблені зауваження не зменшують загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження, а лише вказують на складність досліджуваної проблематики та можуть слугувати орієнтиром подальшої наукової роботи. В цілому дисертаційна робота Никоненко Оксани Анатоліївни справляє позитивне враження, а відмічені дискусійні положення і окремі недоліки не знижують її наукового і практичного значення.

9. Відповідність дисертації вимогам, що пред'являються для здобуття ступеня доктора філософії. Структура та зміст дисертаційної роботи свідчать про ґрунтовне й всебічне опрацювання авторкою досліджуваної проблематики, що дало змогу сформулювати обґрунтовані пропозиції з удосконалення організаційно-економічних засад забезпечення продовольчої безпеки України в умовах глобалізаційних викликів. Отримані результати дисертаційного дослідження логічно і переконливо викладені у висновках до розділів та у загальних підсумках роботи. Вони повною мірою відображають ключові положення наукового дослідження та відповідають поставленим завданням. Зміст, структура, оформлення дисертації та кількість публікацій відповідають вимогам пунктів 5, 6, 7, 8, 9 Постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (зі змінами) зокрема:

Здобувачка засвоїла теоретичні знання, практичні уміння, навички та компетентності, передбачені стандартом вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 051 «Економіка». Вона самостійно виконала наукове дослідження, належним чином оформила його у формі

дисертаційної роботи та опублікувала основні наукові результати, що відповідають вимогам пункту 5.

Дисертація містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачкою досліджень, які виконують конкретне наукове завдання – узагальнення теоретико-методичних положень та розробка науково обґрунтованих пропозицій щодо удосконалення організаційно-економічних засад формування системи продовольчої безпеки країни в умовах глобалізації, що має істотне значення для галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» (п. 6).

Дисертація виконана українською мовою та відповідає вимогам щодо оформлення дисертації, а саме: постанови Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261 «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» (зі змінами), наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами), постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеню доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (зі змінами).

Має обсяг основного тексту дисертації відповідно встановленому освітньо-науковою програмою закладу – Білоцерківського національного аграрного університету відповідно до специфіки галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 051 «Економіка».

Дисертація подається до захисту у вигляді спеціально підготовленого рукопису (п. 7).

Наукові результати дисертації висвітлені у 8 наукових публікаціях здобувачки, до яких зараховуються (п. 8):

1) 3 одноосібні статті у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України;

2) 1 стаття у періодичному науковому виданні, проіндексованому у базі даних Scopus (крім видань держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором) у співавторстві разом із здобувачкою – 4 особи;

Статті опубліковані за темою дисертації з обґрунтуванням отриманих наукових результатів відповідно до мети статті (поставленого завдання) та висновків, а також опубліковано не більше ніж однієї статті в одному випуску (номері) наукового видання (п. 9).

Слід відмітити, що 8 статей мають активний ідентифікатор DOI (Digital Object Identifier).

10. Загальний висновок. Дисертація Никоненко Оксани Анатоліївни на тему: «Організаційно-економічні засади формування системи продовольчої безпеки України в умовах глобалізації», що подана у вигляді спеціально підготовленої кваліфікаційної наукової праці на правах рукопису є актуальним, завершеним і цілісним науковим дослідженням. Робота відзначається наявністю наукової новизни, вагомим теоретичним і

прикладним значенням, а також виконана на високому професійному рівні та відповідає вимогам постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» (зі змінами), наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами), постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (зі змінами).

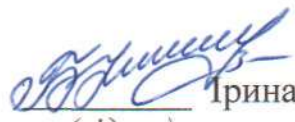
З урахуванням вище викладеного та наукової зрілості й професійних якостей Никоненко Оксани Анатоліївни і виконана дисертаційна робота на тему: «Організаційно-економічні засади формування системи продовольчої безпеки України в умовах глобалізації» дає підстави рекомендувати до публічного захисту дисертації в разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Голова засідання, гарант ОНП,
проректор з наукової та інноваційної діяльності,
доктор економічних наук, професор

(підпис) Ольга ВАРЧЕНКО

Рецензенти:

доцент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування,
кандидат економічних наук, доцент

(підпис) Ірина АРТИМОНОВА

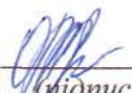
доцент кафедри обліку і оподаткування,
кандидат економічних наук, доцент

(підпис) Олеся ГАВРИК

Підписи Ольги ВАРЧЕНКО, Ірини АРТИМОНОВОЇ та Олесі ГАВРИК
засвідчую:

начальник відділу документообігу
і кадрового забезпечення

(підпис) Олена ЮРЧЕНКО

«16» червня 2025 р.